

เอกสารให้ความรู้

เรื่อง การจำแนกชนิด acute myeloid leukemia ตามเกณฑ์ WHO ปี ค.ศ. 2022

วิษนนท์ แยมมกล

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization; WHO) ได้กำหนดเกณฑ์ใหม่ในการจำแนกมะเร็งเม็ดเลือดขาวเฉียบพลันชนิดมัยอีลอยด์ (acute myeloid leukemia; AML) ในปี ค.ศ. 2022 ซึ่งมีข้อแตกต่างจากเกณฑ์การจำแนกเดิม (ปี ค.ศ. 2016) ที่น่าสนใจหลายประการ เกณฑ์การจำแนก AML ใหม่ แบ่ง AML ออกเป็น 2 ชนิดหลัก ได้แก่ AML จำแนกตามความผิดปกติของยีน (AML with defining genetic abnormalities) และ AML จำแนกตามการเจริญแก่ตัวของเซลล์ (AML, defined by differentiation) ดังแสดงในตารางที่ 1 ยกเลิกการจำแนกชนิด AML, not otherwise specified (NOS) เพื่อลดความสับสนจากการจำแนกชนิดตามเกณฑ์เดิม

ตารางที่ 1 การจำแนกชนิด acute myeloid leukemia ตามเกณฑ์ WHO ปี ค.ศ. 2022 ^[1]

Acute myeloid leukemia with defining genetic abnormalities	Acute myeloid leukemia, defined by differentiation
Acute promyelocytic leukemia with <i>PML::RARA</i> fusion	AML with minimal differentiation
AML with <i>RUNX1::RUNX1T1</i> fusion	AML without maturation
AML with <i>CBFB::MYH11</i> fusion	AML with maturation
AML with <i>DEK::NUP214</i> fusion	Acute basophilic leukemia
AML with <i>RBM15::MRTFA</i> fusion	Acute myelomonocytic leukemia
AML with <i>BCR::ABL1</i> fusion	Acute monocytic leukemia
AML with <i>KMT2A</i> rearrangement	Acute erythroid leukemia
AML with <i>MECOM</i> rearrangement	Acute megakaryoblastic leukemia
AML with <i>NUP98</i> rearrangement	
AML with <i>NPM1</i> mutation	
AML with <i>CEBPA</i> mutation	
AML, myelodysplasia-related	
AML with other defined genetic alterations	

รายละเอียดการจำแนกตามเกณฑ์ใหม่ที่ที่น่าสนใจมีดังนี้

1. AML with defining genetic abnormalities

- กำหนดให้เขียนสัญลักษณ์ทวิภาค 2 (::) อันระหว่างยีนลูกผสม (fusion gene) ตามคำแนะนำของ Human Genome Organization Gene Nomenclature Committee เช่น *BCR::ABL1*, *PML::RARA* เป็นต้น ^[2]
- AML ที่มีความผิดปกติของยีนที่ระบุในเกณฑ์การจำแนก สามารถวินิจฉัยแยกชนิดได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนตัวอ่อน (blast) ในไขกระดูก ผู้ป่วยที่พบความผิดปกติของยีนดังกล่าว อาจพบ blast ในไขกระดูกน้อยกว่าร้อยละ 20 ได้ ยกเว้น AML ที่มีความผิดปกติยีนลูกผสม *BCR::ABL1* และ AML ที่มีการกลายพันธุ์ของยีน *CEBPA* การวินิจฉัยต้องพิจารณา ร่วมกับการมี blast ในไขกระดูกมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 20 กรณีพบความผิดปกติยีนลูกผสม *BCR::ABL1* ต้องพิจารณา ร่วมกับจำนวน blast ใช้เพื่อวินิจฉัยแยกโรคจาก chronic myeloid leukemia (CML) และสำหรับ AML ที่มีการกลายพันธุ์ของยีน *CEBPA* ปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะบ่งชี้ว่าสามารถใช้เป็นปัจจัยหลักในการวินิจฉัย จึงยังต้องพิจารณา ร่วมกับจำนวน blast
- AML ที่พบความผิดปกติยีน *KMT2A* ใช้แทนเกณฑ์จำแนกเดิม AML with t(9;11)(p22;q23); *KMT2A-MLL3* ^[2] ในเกณฑ์จำแนกใหม่ไม่จำเป็นต้องระบุคู่ยีนลูกผสมกับยีน *KMT2A* เพราะจากการศึกษาพบความผิดปกติยีน *KMT2A* แบบยีนลูกผสมกับยีนอื่นได้มากกว่า 80 ยีนในผู้ป่วย นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ป่วยวัยผู้ใหญ่ที่มีความผิดปกติยีน *KMT2A* มี blast จำนวนมาก มักพบเป็น

เซลล์ชนิด monocytic cell ในขณะที่ผู้ป่วยเด็กที่มียีนลูกผสม *KMT2A::MLLT3* และ *KMT2A::MLLT10* มักพบเซลล์ชนิด megakaryoblastic cell และ/หรือ จำนวน blast ต่ำในไขกระดูก

4. AML, myelodysplasia-related (AML-MR) ใช้แทนเกณฑ์จำแนกเดิม AML with myelodysplasia-related change โดยมีลักษณะสำคัญได้แก่ พบ blast มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 20 โดยเป็น blast ที่มีการแสดงออกแบบ myeloid immunophenotype และมีความผิดปกติของโครโมโซมและยีนเกี่ยวข้องกับ myelodysplastic neoplasm; MDS (ชื่อเดิมคือ myelodysplastic syndrome^[3]) หรือ MDS/MPN

5. AML ที่พบความผิดปกติอื่น ๆ จำแนกอยู่ในกลุ่ม AML with other defined genetic alteration ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนิดหายากหรือพบน้อย

2. AML defined by differentiation เป็นการจำแนกชนิด AML ที่ไม่เข้าเกณฑ์พบความผิดปกติของยีน โดยต้องพบ blast ในไขกระดูก และ/หรือ เลือดมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 20 (ยกเว้น acute erythroid leukemia) ไม่เข้าเกณฑ์การวินิจฉัย myeloid neoplasm post cytotoxic therapy และไม่มีประวัติเป็น myeloproliferative neoplasm มาก่อน รายละเอียดการจำแนกชนิดมีดังนี้

1. *AML with minimal differentiation* เซลล์ blast ที่พบในผู้ป่วย ให้ผลลบกับการย้อม cytochemistry ชนิด myeloperoxidase (MPO) และ Sudan Black B (SBB) (ย้อมติด MPO และ SBB น้อยกว่าร้อยละ 3) blast มีการแสดงออก myeloid-associated antigens 2 ชนิดหรือมากกว่า เช่น CD13, CD33 และ CD117 ตลอดจนไม่เข้าเกณฑ์การจำแนกชนิด mixed-phenotype acute leukemia

2. *AML without maturation* เซลล์ blast ที่พบในผู้ป่วยตั้งแต่ร้อยละ 3 ให้ผลลบกับการย้อม MPO (ย้อมด้วยวิธี immunophenotype หรือ cytochemistry) หรือ SBB ให้ผลลบกับการย้อม non specific esterase (NSE) (ย้อมด้วยวิธี cytochemistry) พบเซลล์ granulocytic lineage ที่สามารถเจริญแก่ตัวได้น้อยกว่าร้อยละ 10 ของ nucleated bone marrow cell เซลล์มีการแสดงออก myeloid-associated antigens 2 ชนิดหรือมากกว่า เช่น MPO, CD13, CD33 และ CD117

3. *AML with maturation* ตั้งแต่ร้อยละ 3 ของ blast ที่พบให้ผลลบกับการย้อม MPO (ย้อมด้วยวิธี immunophenotype หรือ cytochemistry) หรือ SBB (ย้อมด้วยวิธี cytochemistry) พบเซลล์ granulocytic lineage ที่สามารถเจริญแก่ตัวได้มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 10 ของ nucleated bone marrow cell พบเซลล์ monocytic lineage น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเซลล์ในไขกระดูก เซลล์มีการแสดงออก myeloid-associated antigens 2 ชนิดหรือมากกว่า เช่น MPO, CD13, CD33 และ CD117

4. *Acute basophilic leukemia* พบ blast และ basophil ทั้งเซลล์ตัวอ่อนและตัวแก่ เมื่อย้อมด้วยสี toluidine blue พบลักษณะการติดสีเป็น metachromasia การย้อม blast ทาง cytochemistry MPO, SBB, NSE ให้ผลลบ และเซลล์ไม่มีการแสดงออก CD117 (ใช้เป็นเกณฑ์แยกจาก mast cell leukemia)

5. *Acute myelomonocytic leukemia* เซลล์ blast ที่พบ ตั้งแต่ร้อยละ 3 ให้ผลลบกับการย้อม MPO (ย้อมด้วยวิธี immunophenotype หรือ cytochemistry) พบเซลล์ monocytic lineage มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 20 และเซลล์ granulocytic lineage ที่สามารถเจริญแก่ตัวได้มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 20

6. *Acute monocytic leukemia* พบ monocyte และ/หรือ monoblast/ promonocyte มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 ซึ่ง monoblast และ promonocyte มีการแสดงออก monocytic markers อย่างน้อย 2 ชนิด ได้แก่ CD11c, CD14, CD36 และ CD64 หรือให้ผลลบการย้อม NSE ด้วยวิธี cytochemistry พบเซลล์ granulocytic lineage ที่สามารถเจริญแก่ตัวได้น้อยกว่าร้อยละ 20

7. *Acute erythroid leukemia* ในไขกระดูกพบ pronormoblast (proerythroblast) มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 30 และพบเซลล์สายเม็ดเลือดแดงมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 ของเซลล์ทั้งหมดในไขกระดูก

8. *Acute megakaryoblastic leukemia* พบ blast ที่มีการแสดงออกของ platelet glycoprotein ได้แก่ CD 41 (glycoprotein IIb), CD61 (glycoprotein IIIa) หรือ CD42b (glycoprotein Ib) อย่างน้อย 1 ชนิดหรือมากกว่า

ถ้าสมาชิกท่านใดมีความสนใจรายละเอียดการจำแนกชนิด AML ของ WHO ปี ค.ศ. 2022 สามารถอ่านเพิ่มเติมได้ตามเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

1. Houry JD, Solary E, Abla O, Akkari Y, Alaggio R, Apperley JF, et al. The 5th edition of the world health organization classification of haematolymphoid tumours: myeloid and histiocytic/ dendritic neoplasms. *Leukemia* 2022;36:1703-19.
2. Bruford EA, Antonescu CR, Carroll AJ, Chinnaiyan A, Cree IA, Cross NCP, et al. HUGO Gene Nomenclature committee (HGNC) recommendations for the designation of gene fusion. *Leukemia* 2021;35:3040-3.
3. Arber DA, Orazi A, Hasserjian R, Thiele J, Borowitz MJ, Le Beau MM, et al. The 2016 revision to the world health organization classification of myeloid neoplasms and acute leukemia. *Blood* 2016;127(20):2391-405.